

BESLUIT van GS van Utrecht

DATUM	12 oktober 2020	TEAM	Vergunningverlening Natuur en Landschap
ZAAKKENMERK	Z-WNB-RI-REG-2020-0707	REFERENTIE	Servicebureau
NUMMER	8218438E	DOORKIESNUMMER	030-2583311
UW BRIEF VAN	30 april 2020	FAX	030-2583139
UW NUMMER		E-MAILADRES	Servicebureau@provincie-utrecht.nl
BIJLAGE(N)	- kaart planlocatie - maatregelen aanvraag	ONDERWERP	Ontheffing Wnb ruimtelijke ingrepen Hanrathstraat e.o. te Utrecht

Besluit van Gedeputeerde Staten van Utrecht op de aanvraag van 30 april 2020 van Loo Plan, namens Mitros, om ontheffing in het kader van artikel 3.3, eerste lid, en artikel 3.8, eerste lid, van de Wet natuurbescherming (hierna: wet).

I. Besluit

Gelet op het bepaalde in de wet, het Beleidskader Wet natuurbescherming en Verordening Natuur en Landschap hebben wij besloten u:

- ontheffing te verlenen van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 3.1, tweede lid, van de wet voor zover dit betreft het opzettelijk beschadigen en/of vernielen van nesten van de gierwaluw en de huismus;
- ontheffing te verlenen van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 3.5, eerste, tweede en vierde lid, van de wet, voor zover dit betreft het opzettelijk doden, opzettelijk verstoren en het beschadigen en/of vernielen van voortplantings- of rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis,

voor de periode van de verzenddatum van de ontheffing tot en met 30 april 2023.

Geen ontheffing te verlenen van de verbodsbepaling genoemd in artikel 3.1, vierde lid, van de wet voor zover dit betreft het opzettelijk storen van de gierwaluw, omdat er geen sprake is van een wezenlijke invloed. In deze brief kunt u lezen welke overwegingen hieraan ten grondslag liggen.

II. Omschrijving van de aanvraag

De aanvraag heeft betrekking op groot onderhoud met energetische upgrade aan de Hanrathstraat e.o. te Utrecht (zie bijlage 1 bij dit besluit voor de adressen). De werkzaamheden bestaan uit:

- de steiger opbouwen en afbreken;
- het dak vervangen;
- de goten vervangen;
- de sloop of vervangen van schoorstenen;
- de spouwmuurisolatie en het voegwerk vervangen of het plaatsen van een nieuwe buitengevel;
- het vervangen van kozijnen;
- binnenrenovatie, KBT, mogelijk vervangen van de vloer;

Er wordt ontheffing gevraagd van de verbodsbepalingen genoemd in de artikelen 3.1 en 3.5, van de wet voor wat betreft de gierzwaluw (*Apus apus*), huismus (*Passer domesticus*) en de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*), voor de periode van 1 oktober 2020 tot en met 30 april 2023.

Afwijzing artikel 3.1, vierde lid, van de wet

Er wordt ontheffing aangevraagd van het verbod op het opzettelijk storen van de gierzwaluw, zoals bedoeld in artikel 3.1, vierde lid, van de wet. Ingevolge artikel 3.5, vijfde lid, van de wet, is opzettelijk storen van vogels alleen verboden indien de verstoring van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort. Nu de verblijfplaatsen van de gierzwaluwen ongeschikt gemaakt worden voorafgaand aan de periode dat de soort aanwezig is, is er geen sprake van een wezenlijke invloed op de lokale populatie van de gierzwaluw en is een ontheffing van het verbod bedoeld in artikel 3.1, vierde lid, van de wet niet aan de orde.

III. Procedure

De aanvraag is afgehandeld overeenkomstig het bepaalde in afdeling 4.1.2 van de Algemene wet bestuursrecht. Op 21 september 2020, 22 september 2020 en 9 oktober 2020 heeft u deze aanvraag aangevuld.

IV. Toetsingskader

De gierzwaluw en de huismus zijn beschermd ingevolge artikel 3.1 van de wet. De gewone dwergvleermuis is beschermd ingevolge artikel 3.5 van de wet.

V. Toetsing Ruimtelijke Ingreep

Motivering

Gierzwaluw

De gierzwaluw is in het plangebied aangetroffen. Er zijn zes nestplaatsen van de soort vastgesteld aan de Van der Pekstraat 20, 50 en 87 en De Bazelstraat 2, 4 en 51.

Huisumus

De huismus is in het plangebied aangetroffen. Er zijn vier nestplaatsen aangetroffen in projectwoningen (aan de La Croixstraat 25 en de M. De Klerkstraat 19, 23 en 41) en één nestplaats bij een particuliere woning waar ook werkzaamheden plaatsvinden. Er worden enkel werkzaamheden aan de woningen uitgevoerd, waardoor er niets wijzigt wat betreft de beschikbaarheid, kwaliteit of omvang van het habitat van de soort.

Gewone dwergvleermuis

De gewone dwergvleermuis is in het plangebied aangetroffen. Er zijn zeven paarverblijfplaatsen van de soort vastgesteld. Op de locaties waar een gedeelte van het paarterritorium de projectwoningen raakt, wordt er zorgvuldigheidshalve van uitgegaan dat het paarverblijf in de projectwoningen aanwezig is. Het achterhalen van de verblijfplaatsen op woningniveau is meestal zeer tijdrovend en voor het bepalen van de functie van de gebouwen niet belangrijk. De verblijfplaatsen bevinden zich aan de De Bazelstraat, Hanrathstraat, La Croixstraat, Lelimanstraat, M. De Klerkstraat en de Van der Pekstraat. Omdat (vorstvrije) paarplekken ook als tijdelijk winterverblijf of als winterverblijf voor één of enkele dieren gebruikt kunnen worden, kunnen individuele winterverblijven niet worden uitgesloten.

Mitigerende en compenserende maatregelen

Door de werkzaamheden zullen zes nestplaatsen van de gierzwaluw, vijf nestplaatsen van de huismus en zeven paar- en winterverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis worden beschadigd/vernield en worden gewone dwergvleermuizen verstoord en in sommige gevallen onverhoopt gedood door de verborgen leefwijze van de soort. Om de negatieve effecten van de werkzaamheden zoveel mogelijk te verzachten worden mitigerende en compenserende maatregelen voorgesteld.

Voorafgaand aan de werkzaamheden worden tijdig voldoende tijdelijke alternatieve verblijfplaatsen voor de soorten geplaatst op hiervoor geschikte locaties in de directe omgeving van het plangebied. De vastgestelde verblijfplaatsen worden voorafgaand aan de werkzaamheden en buiten de meest kwetsbare periode ongeschikt gemaakt. Tevens worden er voldoende permanente geschikte alternatieve verblijfplaatsen voor de soorten geplaatst op hiervoor geschikte locaties. De tijdelijke alternatieve verblijfplaatsen blijven lang genoeg gehandhaafd om de gewinningsperiode voor de permanente verblijfplaatsen te overbruggen. De voorgestelde maatregelen zijn in grote lijnen voldoende en terug te vinden in bijlage 2. In de ontheffing zijn extra maatregelen opgenomen om de negatieve effecten van de werkzaamheden op de soorten verder te beperken. Ondanks de zorgvuldige werkwijze is echter sprake van het overtreden van verbodsbepalingen uit de wet. Ontheffing is daarom noodzakelijk.

Staat van instandhouding

De afgelopen jaren is er een verslechtering in de staat van instandhouding van de gierzwaluw waargenomen vanwege de energetische maatregelen die worden uitgevoerd. Door renovatie en na-isolatie van oudere woningen neemt ook het aantal potentiële nestlocaties van de gierzwaluw af. Door het treffen van voldoende mitigerende maatregelen is er geen sprake van dat de staat van instandhouding door de werkzaamheden verslechtert.

De landelijke staat van instandhouding van de huismus is door SOVON als matig ongunstig beoordeeld. Een afname aan nestgelegenheid en voedselbeschikbaarheid worden gezien als de voornaamste redenen voor de achteruitgang van huismussen. Oorzaken zijn veranderingen in woningbouw (verdwijnen van ouderwetse pannendaken), woningrenovatie (geen toegang meer tot nestplaatsen), beheer van stedelijk groen (minder voedsel) en verstening van tuinen. Door het treffen van voldoende mitigerende maatregelen is er geen sprake van dat kan de staat van instandhouding door de werkzaamheden verslechtert.

Gewone dwergvleermuizen worden vrijwel overal aangetroffen waar bebouwing aanwezig is. In dorpen en steden, en zo ook in Utrecht, is het de meest algemene vleermuissoort. Uit verspreidingskaarten blijkt de soort in nagenoeg alle atlasblokken aanwezig te zijn. Bij eigen onderzoek binnen de gemeente Utrecht zijn bij alle onderzoeken die zijn uitgevoerd (>100 deelgebieden) een of meerdere verblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis aangetroffen. De soort is beschermd in een tijd dat er gefragmenteerd verspreidingsgegevens voor handen waren. De staat van instandhouding is landelijk gunstig. Echter door de effecten van o.a. de energietransitie is het toekomstperspectief ongunstig/ontoereikend. Enkel bij het treffen van voldoende mitigerende maatregelen blijft de staat van instandhouding gunstig.

Door het nemen van mitigerende maatregelen en compenserende maatregelen komt de staat van instandhouding van de gierzwaluw, huismus en de gewone dwergvleermuis niet (verder) in het geding door het uitvoeren van de werkzaamheden.

Belang van de aanvraag

Ten aanzien van de gierzwaluw en de huismus is de ontheffing aangevraagd op grond van het belang genoemd in artikel 3.3, vierde lid, onder b, aanhef en onder 1, van de wet: "In het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid". Ten aanzien van de gewone dwergvleermuis is de ontheffing aangevraagd op grond van het belang genoemd in artikel 3.8, vijfde lid, onder b, aanhef en onder 3, van de wet: "In het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten". Hiervoor wordt in de aanvraag de volgende onderbouwing gegeven:

"In het Klimaatakkoord van Parijs is afgesproken om de opwarming van de aarde tegen te gaan. Teneinde de CO2-uitstoot (als veroorzaker van de opwarming) te verminderen, zet de Rijksoverheid in op onder meer energiebesparende maatregelen. De woningeigenaar, Mitros, heeft zich hieraan gecommitteerd en isoleert in de loop van de jaren haar woningbestand. Slecht geïsoleerde woningen zorgen voor een groot aandeel in de CO2-uitstoot. In een slecht geïsoleerde woning dient immers meer gestookt te worden om een warm binnenklimaat te behouden. De te treffen maatregelen zijn erop gericht om gemiddeld energielabel B te behalen. Op deze wijze wordt door de initiatiefnemer (en woningcorporaties in het algemeen) een (belangrijke) bijdrage geleverd aan het behalen van nationale (Energieakkoord; Convenant Energiebesparing Huursector) en mondiale (Klimaatakkoord van Parijs) klimaatdoelen. Door de isolatie kan het binnenklimaat verslechteren, veel bewoners zijn onvoldoende op de hoogte van nut en noodzaak van regelmatige ventilatie. Hierdoor kan de energiewinst teruglopen, vochtige lucht verwarmt slechter op, en kunnen problemen met de volksgezondheid optreden. Door het aanbrengen van gerichte ventilatie treedt gemiddeld een verbetering op van de luchtkwaliteit in de woning en wordt schimmelvorming, die zich nu bij verschillende woningen in de natte ruimte heeft ontwikkeld, opgelost. Het verbeteren van het binnenmilieu is één van de speerpunten van de overheid in de Nationale Aanpak Milieu en Gezondheid."

Gelet op de naar voren gebrachte omstandigheden zijn wij van oordeel dat de belangen 'de volksgezondheid of de openbare veiligheid' en 'de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten' voldoende onderbouwd zijn. De ecologische impact op de gierzwaluw, huismus en de gewone dwergvleermuis is, door het nemen van maatregelen, minimaal en tijdelijk. De staat van instandhouding van de gierzwaluw, huismus en de gewone dwergvleermuis komt door het project niet in gevaar. Het belang gediend met het project mag daarom in deze zwaarder wegen dan het beschermingsbelang van de soorten.

Alternatievenafweging

De voorgenomen werkzaamheden zijn specifiek voor de in deze ontheffing aangevraagde woningen, de werkzaamheden zijn locatie gebonden. Alternatieve locaties voor de uitvoering van de werkzaamheden zijn dan ook niet aan de orde. Met de nu voorgestelde werkwijze en de te plaatsen voorzieningen is er een goede afstemming tussen de wettelijke verplichtingen, leefbaarheid in de wijk én besteding van maatschappelijke gelden. Er wordt

gestreefd om zoveel mogelijk direct permanente voorzieningen te plaatsen, om zo de kans op dubbele verstoring te verkleinen; zodra een tijdelijke voorziening die in gebruik is genomen weer wordt verwijderd, moet de beschermde soort opnieuw wisselen van verblijfplaats. Corporaties in Nederland staan voor een grote opgave om aan de afspraken uit het Energieakkoord invulling te geven. Deze doelen zijn enkel te bereiken als gedurende het gehele jaar werkzaamheden worden uitgevoerd. Binnen dit project zal (deels) in de kritische perioden gewerkt worden, maar door tijdig de nestplaatsen/verblijfplaatsen ongeschikt te maken, worden de effecten verzacht. Binnen dit project wordt al een fasering van de werkzaamheden gehanteerd. Vooral de gierzwaluw heeft hierbij bijzondere aandacht. Nesten van de gierzwaluw worden zo veel als mogelijk ontzien tijdens de werkzaamheden. Er is geen reële alternatieve planning mogelijk waardoor de effecten mogelijk kleiner zouden zijn.

Gezien het bovenstaande zijn er geen redelijke alternatieven mogelijk die zouden leiden tot een kwalitatief gelijkwaardig resultaat. De alternatievenafweging is hiermee dan ook voldoende onderbouwd.

VI. Conclusie

Gelet op het voorgaande verlenen wij u ontheffing als bedoeld in artikel 3.3, eerste lid en 3.8, eerste lid, van de wet. Aan deze ontheffing zijn voorschriften verbonden, deze treft u aan in de bijlage bij dit besluit.

VII. Bezwaar

U kunt binnen zes weken na de dag waarop deze beschikking op de voorgeschreven wijze is bekendgemaakt een bezwaarschrift bij Gedeputeerde Staten van Utrecht indienen:

- Digitaal: gebruikt u hiervoor het formulier "Bezwaar tegen beslissing provinciaal bestuur met DigiD". Uw DigiD geldt als ondertekening. U vindt het formulier via: www.provincie-utrecht.nl onder loket / klacht, bezwaar of melding doorgeven / bezwaar tegen beslissing provincie;
- Schriftelijk: t.a.v. de secretaris van de Awb- adviescommissie van PS en GS, postbus 80300, 3508 TH Utrecht.

Het bezwaarschrift moet in ieder geval bevatten:

- uw naam en adres;
- de datum;
- een omschrijving van het besluit waartegen het bezwaar is gericht (indien mogelijk, onder vermelding van het besluitnummer);
- de reden van bezwaar;
- ondertekening.

Aan de behandeling van een bezwaarschrift zijn voor de indiener geen kosten verbonden.

Overigens schort het indienen van een bezwaarschrift de werking van het besluit niet op. Als u niet kunt wachten op de normale behandeling van uw bezwaarschrift, hebt u de mogelijkheid om een voorlopige voorziening aan te vragen bij de rechtbank. U moet op dat moment ook al een bezwaarschrift hebben ingediend. Het verzoek om een voorlopige voorziening richt u aan de voorzieningenrechter van de Rechtbank Midden-Nederland, Sector bestuursrecht, postbus 16005, 3500 DA Utrecht.

VIII. Inwerkingtreding

Dit besluit treedt in werking op het moment van bekendmaking door uitreiking of verzending aan de aanvrager. Van het besluit wordt mededeling gedaan op de website www.officielebekendmakingen.nl

IX. Overleg en informatie

Er kan tevens vergunning of ontheffing nodig zijn op grond van andere wetten of verordeningen. Wij adviseren u zo nodig contact op te nemen met uw gemeente en/of milieudienst, als u dit nog niet heeft gedaan.

Als u vragen heeft over de procedure en de inhoud, kunt u contact opnemen met ons Servicebureau via servicebureau@provincie-utrecht.nl, of op telefoonnummer 030-2583311.

Voor meer informatie verwijzen wij u naar onze website www.provincie-utrecht.nl.

X. Verzending

Dit besluit wordt verzonden aan de aanvrager van de ontheffing. Een afschrift van deze ontheffing wordt verzonden aan Regionale uitvoeringsdienst Utrecht (hierna: RUD).

Hoogachtend,
Gedeputeerde Staten van Utrecht,
namens hen,

Mevr. drs. ing. S. Heijblom
Teamleider Vergunningverlening Natuur en Landschap
Domein Landelijke Leefomgeving

ONTHEFFING

Naar aanleiding van het verzoek van Loo plan op 30 april 2020, namens Stichting Mitros en de aanvullingen hierop van 21 september 2020, 22 september 2020 en 9 oktober 2020, gelet op de artikelen 3.3 en 3.8 van de Wet natuurbescherming,

Verlenen Gedeputeerde Staten van provincie Utrecht hierbij aan:

Naam: Stichting Mitros

Adres: Postbus 8217

Postcode en woonplaats: 3503 RE Utrecht

Ontheffing 8218438E voor het tijdvak van: de verzenddatum van het besluit tot en met 30 april 2023

Van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 3.1, tweede lid, van de wet voor zover dit betreft het opzettelijk beschadigen en/of vernielen van nesten van de gierzwaluw (*Apus apus*) en de huismus (*Passer domesticus*); van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 3.5, eerste, tweede en vierde lid, van de wet, voor zover dit betreft het opzettelijk doden, opzettelijk verstoren en het beschadigen en/of vernielen van voortplantings- of rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*). Het gebied waarvoor de ontheffing geldt, betreft de planlocatie zoals weergegeven in bijlage 1 bij dit besluit.

Aan deze ontheffing zijn de volgende voorschriften verbonden:

Algemeen

1. De ontheffing wordt slechts voor de hierboven genoemde soorten en beschreven verboden handelingen verleend.
2. Deze ontheffing geldt alleen voor de werkzaamheden die conform de aanvraag worden uitgevoerd, voor zover in deze ontheffing zelf niet anders is aangegeven.
3. De ontheffinghouder dient onverwijld contact op te nemen met het Servicebureau van de provincie Utrecht, Archimedeslaan 6, postbus 80300, 3508 TH te Utrecht of via servicebureau@provincie-utrecht.nl indien bij het uitvoeren van de werkzaamheden van het project andere beschermde soorten dan de genoemde worden aangetroffen of andere handelingen als bedoeld in voorschrift 1 noodzakelijk zijn.
4. Deze ontheffing kan uitsluitend gebruikt worden door (medewerkers van) de ontheffinghouder of haar rechtsoptvolgers of in opdracht van de ontheffinghouder handelende (rechts-)personen. De ontheffinghouder of haar rechtsoptvolgers blijven daarbij verantwoordelijk voor de juiste naleving van deze ontheffing.

Voorafgaand aan de werkzaamheden

5. De ontheffinghouder dient een ecologisch werkprotocol op te stellen met daarin minstens de voorschriften uit deze ontheffing. Het werkprotocol dient (aanvullend) de volgende aspecten te omschrijven:
 - a. Omschrijving van het plangebied, inclusief kaart;
 - b. Activiteiten/werkzaamheden die uitgevoerd worden (inclusief planning);
 - c. Maatregelen die getroffen zijn/worden (locatie op kaart en datum/tijd);
 - d. Wie is de begeleidende ecoloog (inclusief contactgegevens);
 - e. Welke activiteiten zijn/worden door de ecoloog begeleid;
 - f. Hoe er wordt/is omgegaan met onverwachte (beschermde) soorten binnen het plangebied.
6. De ontheffinghouder dient, twee weken voorafgaand aan de datum waarop de werkzaamheden zullen aanvangen die invloed hebben op de beschermde soorten, het meldingsformulier 'aanvang werkzaamheden' volledig in te vullen op <https://rudutrecht.formulierenserver.nl/startwerkzaamhedenwnb>. Indien de werkzaamheden eerder plaatsvinden dient u hiervoor contact op te nemen met de RUD Utrecht. Bij de melding dient het werkprotocol zoals omschreven in voorschrift 6 bijgevoegd te zijn.

Tijdens de werkzaamheden

7. Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden dient een afschrift van deze ontheffing en de bijbehorende brief op de locatie van de werkzaamheden aanwezig te zijn en op verzoek te worden getoond aan de daartoe bevoegde toezichthouders of opsporingsambtenaren.
8. Tijdens de werkzaamheden dient een logboek te worden bijgehouden. In het logboek dienen gemaakte ecologische keuzes vastgelegd te worden zoals goedkeuring / vrijgeven door een ecoloog, afwijkingen van het ecologisch werkprotocol en gekozen mitigerende maatregelen en de locatie daarvan. In het

logboek worden in ieder geval de relevante resultaten van de uitgevoerde handelingen, omschreven in de voorschriften 9 tot en met 14, geregistreerd.

9. De maatregelen, genoemd in hoofdstuk 6, 7 en 8, bijlage 3 en 4 van het bij de aanvraag gevoegde Activiteitenplan van 19 september 2020 en de aanvulling op de aanvraag van 9 oktober 2020 (zie bijlage 2 en 3 bij dit besluit), dienen te worden opgevolgd.
10. Na het ongeschikt maken van de verblijfplaatsen dient minimaal drie dagen - met gunstige weersomstandigheden voor de gewone dwergvleermuis¹ - voorafgaand aan de werkzaamheden gecontroleerd te worden of in de ongeschikt gemaakte verblijfplaatsen nog vleermuizen aanwezig zijn.
11. De tijdelijke en permanente alternatieve verblijfplaatsen dienen te voldoen aan de eisen genoemd in het Kennisdocument van de betreffende soort wat betreft afmetingen en plaatsing. Deze dienen buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden te worden aangeboden en hierbij dient rekening te worden gehouden met de maximale afstand ten opzichte van de huidige verblijfplaats. De alternatieve verblijfplaats dient te worden gerealiseerd op een locatie die gelijk is aan of beter van kwaliteit dan de oorspronkelijke situatie en buiten bereik van predatoren;
12. Bij eventuele verplaatsing van alternatieve verblijfplaatsen dient rekening te worden gehouden met de geldende gewenningsperiode van de soorten.
13. De werkzaamheden en bovengenoemde voorschriften dienen te worden uitgevoerd onder begeleiding van een deskundige op het gebied van de soorten waarvoor ontheffing is verleend. Deze dient in ieder geval bij de start van de werkzaamheden aanwezig te zijn op de planlocatie.
14. Deze ontheffing kan, conform artikel 5.4 van de wet, worden ingetrokken, indien blijkt dat de ontheffinghouder zich niet houdt aan de voorschriften.

Na afloop van de werkzaamheden

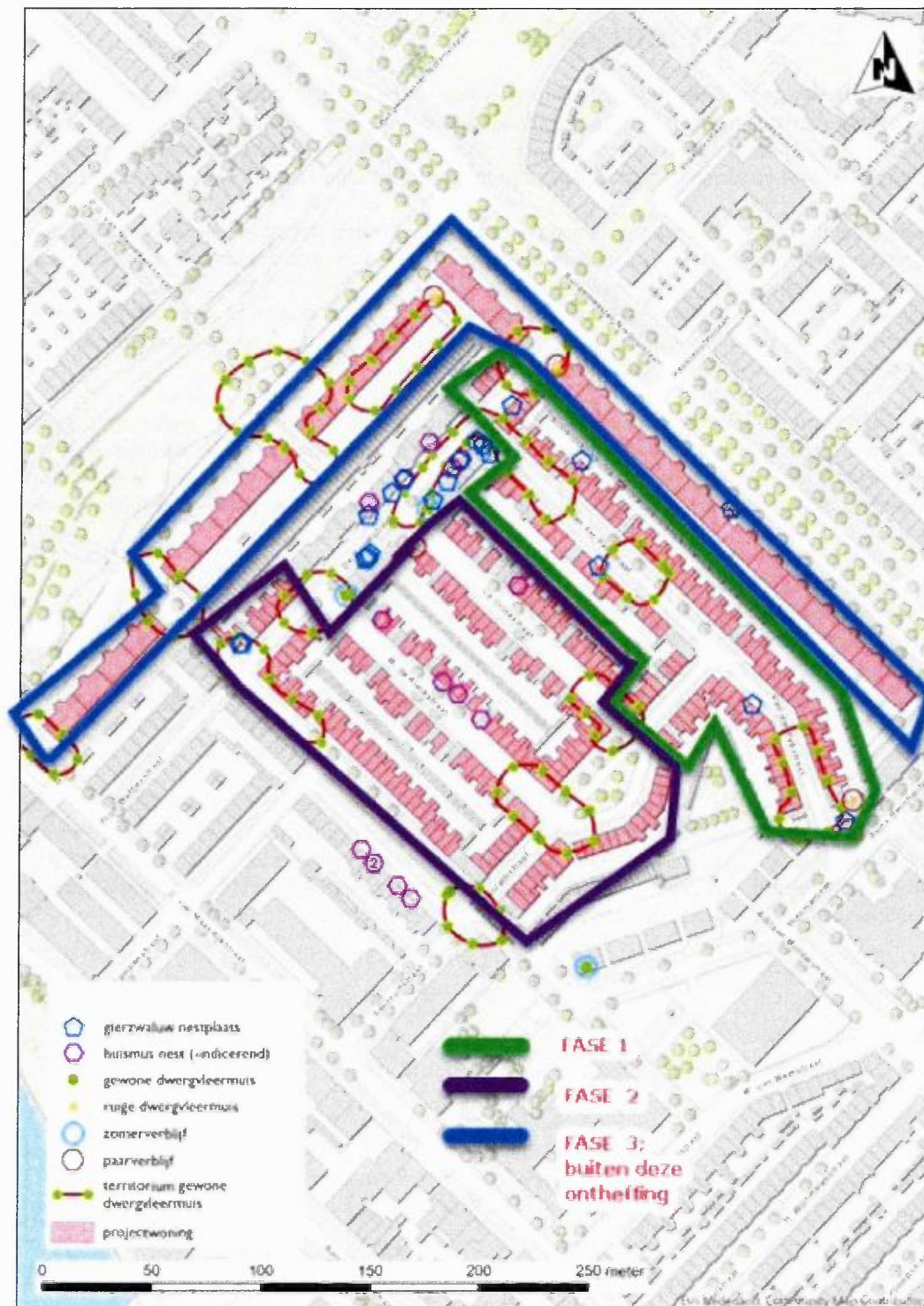
15. Na afronding van de werkzaamheden dient de ontheffinghouder het meldingsformulier 'einde werkzaamheden' volledig in te vullen op <https://rudutrecht.formulierenserver.nl/eindwerkzaamhedenwnb>. Het logboek zoals omschreven bij voorschrift 8 dient bijgevoegd te worden.

Contactgegevens

Aanspreekpunt in het kader van deze ontheffing en de daaruit voortvloeiende voorschriften is het Servicebureau van de provincie Utrecht, Archimedeslaan 6, postbus 80300, 3508 TH te Utrecht, bereikbaar op telefoonnummer 030 – 258 33 11 of e-mailadres servicebureau@provincie-utrecht.nl.

¹ Dit ter beoordeling van een ecologisch deskundige

Bijlage 1 Kaart planlocatie

Fase 1 ongeschikt maken oktober 2020

Fase 2 ongeschikt maken half augustus-half oktober 2021.

Fase 3 buiten deze ontheffing, wordt separaat een ontheffing voor aangevraagd

6 Tijdelijke mitigatie

De locaties van de tijdelijke mitigatie zijn opgenomen in bijlage 3. In tabel 3 is een overzicht met de toegepaste voorzieningen en de plaatsingsdata opgenomen. Na afronding van de werkzaamheden worden na de gewenningsperiode de tijdelijke voorzieningen verwijderd. De ontheffingsperiode bestrijkt daarom een langere periode dan dat de werkzaamheden aan de woningen duren.

Bij de tijdelijke mitigatie is geen rekening gehouden met het feit dat de projectwoningen in drie fasen ongeschikt worden gemaakt (een deel in oktober 2020, een tweede deel in augustus-november 2021 en een kleiner derde deel in augustus-november 2022). Hierdoor is er ten tijde van het bouwproces altijd een deel van de bestaande verblijfplaatsen nog toegankelijk of zijn de nieuw aangebrachte voorzieningen al beschikbaar. Door te mitigeren volgens de standaard compensatie factoren, is er dus sprake van over-mitigatie met tijdelijke voorzieningen.

Ten aanzien van de locaties van de tijdelijke voorzieningen voor vleermuizen neemt de provincie Utrecht de stelling in dat enkel tijdelijke voorzieningen mogen worden geplaatst in gebieden waar geen verblijfplaatsen zijn aangetroffen. Daarom is de tijdelijke mitigatie in de gebouwen rondom de projectwoningen geplaatst waarvan bij onderzoek is vastgesteld dat er geen verblijfplaatsen aanwezig zijn.

Omdat de werkzaamheden blok voor blok worden afgewerkt is het merendeel van de groenvoorzieningen in de achtertuinen gedurende het bouwproces beschikbaar als onderdeel van het habitat. Door de werkzaamheden zal een deel van de tuinen rommeliger zijn en zijn er meer plekken met zand. Dit is gunstig voor de huismus door de aanwezigheid van zaden en insecten en zand voor zandbedjes. Vleermuizen en gierzwaluwen hebben een grotere home-range waardoor voor deze soorten minder effecten zijn te verwachten van de tijdelijke veranderingen in het habitat.

Gewone dwergvleermuis

Voor de paarverblijfplaatsen zijn 20 tijdelijke voorzieningen geplaatst op 3 maart 2020. De meeste voorzieningen zijn geplaatst nabij het startpunt van het werk op locaties waar in het onderzoek geen verblijfplaatsen zijn aangetroffen. Door de vorm van de trappenhuisen is er per locatie een grote variatie in expositie. Om de variatie verder te vergroten, zijn verschillende type kasten gebruikt. Hierdoor zijn er vele niches ontstaan.

Bij de Vechtensteinlaan en Burgemeester Norbruisstraat zijn 8 voorzieningen geplaatst op 7 november 2019 voor de ontheffing Rand Queekhovenplein (Z-WNB-RI-REG-2019-0361). De werkzaamheden zijn in dit deel medio juni afgerond en kunnen voor de delen waar geen verblijfplaatsen aanwezig waren, aan het einde van het jaar ingezet worden als tijdelijke mitigatie voor de nu aangevraagde ontheffing.

In combinatie met het behouden van de aangetroffen verblijfplaatsen in fase 2 en 3 van april tot 15 juli 2021 wordt voldaan aan de gewenningsperiode van minimaal 6 maanden voor start van de werkzaamheden en zijn meer voorzieningen beschikbaar dan volgens de standaard compensatiefactor moeten worden toegepast. Door op deze manier te werken, wordt invulling gegeven aan een mogelijke onderschatting van het aantal zomerverblijfplaatsen.

Huismus

Voor de 5 huismusnesten zijn 8 uitwendige huismuskasten geplaatst op 3 maart 2020. Volgens de planning wordt bij 4 van de 5 woningen pas na het broedseizoen 2021 met de werkzaamheden gestart. Doordat de permanente voorzieningen bij de woningen waar de werkzaamheden zijn afgerond ook reeds beschikbaar zijn, wordt zowel in kwaliteit, in kwantiteit en in gewenningstermijnen ruim aan de eisen uit het kennisdocument voldaan.

De tijdelijke voorzieningen zijn geplaatst om ruimte te houden om de planning aan te passen en om altijd ruim te voldoen aan de ecologische randvoorwaarden binnen dit project.

Als de bewoners van een particuliere woning ingesloten door projectwoningen (een geschonden blok) met een huismussennest bij de ontheffing willen aanhaken, zijn er inmiddels voldoende permanente voorzieningen beschikbaar die voldoen aan de minimale gewenningstermijn.

Gierzwaluw

De planning is gericht op het zoveel mogelijk ontzien van de nesten van gierzwaluwen in de korte tijd dat ze in Nederland zijn. Het is niet mogelijk om zonder hoge extra kosten alle nesten tijdens het broedseizoen te ontzien. Daarom zijn op 3 maart 2020 alle 6 verblijfplaatsen gemitigeerd. Hiermee wordt voldaan aan de gewenningsperiode van minimaal 3 maanden voor start van de werkzaamheden.

Tabel 3. Aangetroffen beschermde verblijfplaatsen in het projectgebied, en tijdelijke mitigatie

Soort	Aantal verblijven	Tijdelijke mitigatie	Type tijdelijke mitigatie geplaatst	Plaatsingsdatum
Gewone dwergvleermuis	7 paarverblijven	28 stuks	8x Schwegler 2FE muurschalen	07-11-2019
			6x Vivara Pro VK MP 02 (groot zomerverblijf)	03-03-2020
			1x VK WS 03	03-03-2020
			1x Schwegler 2FE	03-03-2020
			12x houten kast Natuurmonumenten	03-03-2020
Huismus	4 (5) nesten	8 stuks	1x Estelle woodstone zonder tussenschot (Vivara Pro, door weghalen tussenschot wordt voldaan aan de maatvoering)	03-03-2020
			1x FHM02 (triple kast douglas, 3 verblijfplaatsen)	03-03-2020
			4x NK GZ 08 (gebruikt voor huismus)	03-03-2020
Gierzwaluw	6 nesten	30 kasten	24x NK GZ 08	03-03-2020
			4x NK GZ 01	03-03-2020
			2x FGZ01	03-03-2020

Tijdens de werkzaamheden worden in de woningen méér permanente voorzieningen gerealiseerd dan nodig voor het aantal aangetroffen verblijfplaatsen. Dit zijn 'tijdelijke mitigerende voorzieningen' voor werkzaamheden in een ander aangrenzend project van Mitros (de 'buitenschil' van Hanrathstraat e.o.), die op een later tijdstip uitgevoerd worden.

7 Wijze van ongeschikt maken

Binnen de randvoorwaarden van het werk (afspraken met bewoners, Gemeente, doelen in Klimaatakkoord) is het niet mogelijk om geheel buiten alle kritische periodes te werken en moeten verblijfplaatsen ruim vóór aanvang van de werkzaamheden tijdig ongeschikt worden gemaakt. Er wordt voor gekozen de projectwoningen in twee fasen ongeschikt te maken, namelijk in oktober 2020 en na 15 augustus 2021/22. De periode wijkt af van de standaard periode van ongeschikt maken die binnen de provincie wordt gehanteerd, maar is akkoord bevonden naar aanleiding van advies door de Zoogdiervereniging (zie bijlage 7).

De maatregelen die worden getroffen, zijn hieronder beschreven en in bijlage 5 via foto's toegelicht.

Ongeschikt maken van de woningen is enkel toegestaan na het ontvangen van de ontheffing en buiten de meest kwetsbare periodes van de aangetroffen soorten en functies en onder ecologische begeleiding.

Gewone dwergvleermuis

Voor het ongeschikt maken wordt een breed scala aan materialen toegepast. Bij kopgevels zijn dat latten en hoekprofielen. Voor open stootvoegen bijenkakjes en voor scheuren en kieren wordt vaak kitrugvulling gebruikt. De vleermuizen kunnen ontsnappen via de aangebrachte exclusion flaps. Bij een doorgaande spouw wordt een maximale afstand aangehouden van 5 meter. Er moet dus rekening gehouden worden met 4 exclusion flaps per woning. Bij hoekwoningen zijn dit 6 stuks.

Minimaal drie dagen na het ongeschikt maken, vindt een avondcontrole door een ecooloog plaats bij woningen met verblijfplaatsen of er nog vleermuisactiviteit rond de woningen is. Voor dit onderzoek wordt uitgegaan van een vergelijkbare oppervlakte per onderzoek waarop het nadere onderzoek is gebaseerd.

Als de vleermuizen vertrokken zijn, geeft de begeleidende ecooloog de woningen vrij voor 'start werkzaamheden'. Bij aanwezigheid van vleermuizen moeten de woningen verder ongeschikt gemaakt worden en moet een nieuwe controleronde plaatsvinden. Dit net zolang tot dat er geen vleermuisactiviteit meer is.

Huismus

Verblijfplaatsen van huismus kunnen op voorhand niet worden uitgesloten en daarom worden alle woningen uit voorzorg ongeschikt gemaakt door het plaatsen van gootborstels of andere mussenwering. Op locaties waar gestart wordt met de werkzaamheden tussen 1 september en 1 december en waar geen verblijfplaatsen van de huismus zijn aangetroffen, wordt overwogen deze woningen in het werk ongeschikt te maken om zo kosten te besparen.

Gierzwaluw

Voor de gierzwaluw hoeven alleen de woningen ongeschikt gemaakt te worden waar aan gewerkt wordt tijdens de periode dat de gierzwaluwen in Nederland aanwezig zijn (ca. 15 april – 15 augustus). Dit ongeschikt maken, wordt tegelijk uitgevoerd met het ongeschikt maken van de vleermuisverblijfplaatsen tussen 1 oktober en 1 november 2020. En tussen 15 augustus en 1 november in 2021 en 2022. Het aanwezige nestmateriaal wordt verzameld en in de nieuwe voorziening op deze locatie geplaatst.

Kauw

Tijdens het nader onderzoek zijn meerdere nesten van kauwen waargenomen in de schoorstenen. Deze worden voor het broedseizoen ongeschikt gemaakt door het vervangen van de kapotte of ontbrekende schoorsteenkapjes of het geheel afsluiten van de schoorstenen.

Nestkastjes

Op de woningen zijn mogelijk nestkastjes van bewoners aanwezig. Omdat algemene broedvogels in deze nestkastjes kunnen broeden, worden deze nestkastjes ook ongeschikt gemaakt als hier in de periode maart t/m augustus wordt gewerkt. Hiervoor wordt door de aannemer aan de bewoners gevraagd de voorzieningen zelf te verwijderen of ze worden bij het ongeschikt maken van de woning in overleg met de bewoners ongeschikt gemaakt.

Vóór het ongeschikt maken van de nestkastjes vindt een controle plaats om te bepalen of deze in gebruik zijn. Indien dit niet het geval is, kunnen deze ongeschikt worden gemaakt.

8 Permanente mitigatie

De genomen maatregelen volgen de richtlijnen en voorwaarden genoemd in de beschikbare Kennisdocumenten en de meest actuele kennis. De locaties met de mitigatie is opgenomen in bijlage 4. Gedurende werkzaamheden blijkt het soms niet mogelijk de voorzieningen op exact de aangegeven plaats te realiseren. Soms heeft dit technische oorzaken, maar soms stuit de plaatsing ook op groot verzet van de bewoners. Omdat het ecologisch niet uitmaakt of de voorziening op nr. 24 of 26 wordt geplaatst als voldaan wordt aan de ecologische vereisten, stellen wij voor de locaties waar de voorziening uiteindelijk geplaatst is in het ecologisch logboek van het project bij te houden. Hiermee wordt voorkomen voor dergelijke kleine aanpassingen het besluit moet worden aangepast.

Binnen dit project worden meer permanente voorzieningen gerealiseerd dan dat noodzakelijk is voor het aantal aangetroffen beschermde verblijfplaatsen. De extra voorzieningen worden aangebracht door een mogelijke onderwaardering van het aantal zomerverblijfplaatsen door de wijze van inventariseren en om te dienen als tijdelijke mitigatie van de flats in de 'buitenschil' van de Hanrathstraat e.o. (voorzien vanaf medio 2021). Door direct permanente voorzieningen te plaatsen, wordt voorkomen dat voor het volgende project "tijdelijke kastjes" moeten worden geplaatst. Een schematisch overzicht van alle voorzieningen staat weergegeven in tabel 4.

Voor enkele woningen binnen het projectgebied zijn er verkoop-onderhandelingen gaande. Mocht de nieuwe eigenaar niet akkoord gaan met eventueel geplande permanente inbouwvoorzieningen in die woning, dan zal de voorziening elders maar op een vergelijkbare locatie geplaatst worden. Registratie hiervan vindt plaats in het ecologisch logboek.

Tabel 4. Overzicht van het totaal te realiseren inbouwvoorzieningen

Doel voorziening	Vleermuis	Huismus	Gierzwaluw
Permanente mitigatie projectwoningen	74	>2000	30
Tijdelijke mitigatie buitenschil (ander project)	16	0	5
Totaal aantal voorzieningen	90	>2000	35
Mitigatie volgens standaard mitigatiefactor	28	8	30
"overcompensatie"	62	>2000	5

Gewone dwergvleermuis

Voor de gewone dwergvleermuis worden, verspreid door het volledige projectgebied, in totaal 74 permanente vorstvrije kasten geplaatst. Hiervoor worden geschakelde inbouwkasten toegepast (22 stuks IB VL 01 in combinatie met 22 stuks IB VL 02 of vergelijkbaar) en 30 tweelaags inbouwkasten aan de achterzijde van woningen (VMPM2 of vergelijkbaar). De geschakelde kasten bieden meer variatie in het microklimaat dan enkele kasten en door het nagenoeg volledig inbouwen in de spouw is er een zekere buffering door de gevelstenen. Dit biedt een duidelijke meerwaarde ten opzichte van voorzieningen die niet achter gevelstenen worden ingebouwd. De tweelaags kasten voldoen uitstekend als zomer- en paarverblijfplaats. Met de tweelaags oplossing wordt variatie aangeboden, waardoor er meer keuze mogelijkheden zijn voor vleermuizen.

Een deel van de schoorstenen wordt niet meer gebruikt. Dit betreft naar verwachting ca. 10% van het totaal aantal schoorstenen. Deze worden geschikt gemaakt door het maken van een open stootvoeg tot in een stook- of luchtkanaal. Hiermee worden naar schatting nog 16 extra vorstvrije verblijfplaatsen gerealiseerd.

Huismus

Bij alle woningen binnen het projectgebied wordt het vogelschroot toegepast op de 2^e panlat. Daarnaast wordt de eventueel aanwezige gootplank 2 maal onderbroken per woning. Ook wordt de bovenzijde van de dakplaat opgeruwd rondom de invliegopeningen. Dit kan door het gebruik van gripgaas (b.v. faunaprojecten) of door het gebruik van ruw materiaal. Dit zorgt voor extra ruimte en grip voor de huismussen. Voor de details zie bijlage 8.

Gierzwaluw

Voor de gierzwaluw worden in totaal 35 inbouwvoorzieningen gerealiseerd (type GZP2 of vergelijkbaar). Omdat het echter niet zeker is of er tijdens de werkzaamheden voldoende ruimte voor inbouwkasten ontstaat op tussenwoningen waar gierzwaluwnesten zijn aangetroffen, zijn alle inbouwvoorzieningen vooralsnog op geschikte kopgevels en verspreid door het projectgebied gepland. Het heeft echter de voorkeur om de vervangende verblijfplaatsen zo dicht mogelijk bij de oorspronkelijke nestlocatie te hangen. Wanneer tussenwoningen waar gierzwaluwnesten zijn aangetroffen toch geschikt blijken voor het inbouwen van kasten, dan zullen daarom enkele voorzieningen van kopgevels verplaatst worden hier naartoe.

3 Kaart tijdelijke mitigatie

4 Kaart permanente mitigatie

Bijlage 3 Aanvulling aanvraag 9 oktober 2020

Fijn dat je dit project hebt opgepakt. Ik zie aan je vragen dat ik verschillende zaken onvoldoende helder voor het voetlicht heb kunnen brengen en dat er inmiddels meer details bekend zijn die helderheid kunnen geven over de effecten. Ik zal een beeld schetsen van de fasering, waarmee automatisch je vragen worden beantwoord.

In het onderstaande figuur is het gehele projectgebied opgenomen. Bij fase 1 ongeschikt maken, 15 oktober - 1 november 2020, worden enkel de woningen binnen de groene omgrenzing ongeschikt gemaakt. In dit deel zijn de volgende verblijfplaatsen aangetroffen:

Beschermd soorten	Aantallen					Mitigatie aanwezig per 1/10/2020
Huis mus	0 nesten					8 kasten
Gier zwaluw	5 nesten					30 kasten
Vleermuizen		type verblijfplaats en aantal				
	soort	kraam	zomer	paar	winter	
	gewone dwergvleermuis	0		4	0	20 kasten, zie ook tabel 3 van de ontheffingsaanvraag
	ruige dwergvleermuis	0	0	0	0	

Voor de uitvoering van fase 1 is er dan ook geen noodzaak om gebruik te maken van de voorzieningen die met betrekking tot de ontheffing Rand Queekhovenplein (Z-WNB-RI-REG-2019-0361) zijn geplaatst.

Voor het ongeschikt maken van fase 2 (15 augustus -15 oktober 2021) is de eerste permanente mitigatie van fase 1 al gereed.

Voor de gierzwaluw is deze mitigatie ruim op tijd aanwezig, immers de dieren komen pas weer in april 2021 terug in het gebied.

Voor de huismus is een groot deel van de permanente mitigatie uit fase 1 voor uitvoering van fase 2 beschikbaar. Bij bijna de helft van deze woningen wordt al voldaan aan de gewenningstermijn van 3 maanden voor het ongeschikt maken. Omdat in iedere woning meerdere verblijfplaatsen voor de huismus worden gecreëerd, is getalsmatig ruimschoots voldoende mitigatie aanwezig. De tijdelijke kasten zijn niet nodig om te voldoen aan de eisen, maar zijn aangebracht omdat de fasering van het project nog niet bekend was.

Voor de vleermuizen wordt zowel getalsmatig als qua gewenningsperiode voldaan aan de eisen voor tijdelijke mitigatie in fase 1.

Getalsmatig was voor fase 2 rekening gehouden met de inzet van de tijdelijke mitigatie van de ontheffing Rand Queekhovenplein. Doordat het daar technisch niet mogelijk was de aangevraagde permanente mitigatie te plaatsen, wordt nog onderzocht permanente mitigatie aan te brengen in fase 3 van het nu voorliggende project. Het is namelijk ecologisch onzinnig om meer inbouwkasten op eenzelfde gevel te plaatsen op het project Rand Queekhovenplein. Doordat deze permanente mitigatie nog niet beschikbaar is bij het ongeschikt maken van fase 2 in augustus 2021 worden vóór 15 februari 2021 nog 8 extra vleermuisvoorzieningen geplaatst. Op dit moment is er nog geen duidelijkheid waar de plaatsing geschiedt, er zal namelijk geworven moeten worden bij de aanliggende woningen van derden.

Ten aanzien van de discussie over geschakelde kasten. Zelfs als de geschakelde kasten als "één voorziening" worden geteld, worden meer voorzieningen aangebracht dan dat volgens de standaard mitigatie factor noodzakelijk is. De geschakelde kasten bieden een duidelijke meerwaarde ten opzichte van "enkele kasten